UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito, de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. I. Varii errores circa potentiam Christi referuntur ac refelluntur

urn:nbn:de:hbz:466:1-77177

Visual Library

DISPVTATIO XIX.

De potentia animæ Chriſti.

Ad Quæſtionem 13. D. Thomæ.

POſtquam egit S. Doctor de gratia atque ſcientia animæ Chriſti, à quæſt. 7. uſque ad 12. Tractat. quæſt. 13. de alia perfectione ipſius, ſcilicet de potentia ſeu virtute activa quam habuit, præſertim quoad ſupernaturales actiones, de qua etiam nos articulis ſequentibus B differemus.

ARTICULUS PRIMUS.

Varij errores circa potentiam Chriſti referuntur ac refelluntur.

1 CIrca potentiam Chriſti varia fuerunt Judæorum, Ethnicorum, & Hæreticorum deliria. In primis enim quidam Judæi & Ethnici, Chriſti miracula ſupernaturaliter edita, retulerunt ad magicam pronunciationem nominis Dei, ut referunt Epiphanius hæreſi 30. Ludovicus Vives lib. 3. de verit. fidei cap. 11. & Arnobius lib. C 1. num. 27. ubi Ethnicos de Chriſto ſic loquentes inducit: *Magus fuit, clandeſtinis artibus omnia illa perfecit: Ægyptiorum ex aditis, Angelorum potentium nomina, & remotas furatus eſt diſciplinas.* Quaſi verò Dæmones & artes magicæ poſſint mortuos ſemiputridos & fœtentes, ut Lazarum, repente ſuſcitare, & cœcos à nativitate illuminare, aliaque ſimilia patrare miracula. Addo quod, nulla major virtus hucuſque Chriſti miraculis ſe oppoſuit, cùm tamen Deus ſoleat, & ad ejus providentiam pertineat, falſa miracula cùm fiunt, veris refutare ac vincere, ut patet in Magis Pharaonis ſuperatis à Moyſe, Exodi 7. D & 8. Efficax etiam ad hanc calumniam confutandam argumentum deſumi poteſt ex eo, quod magia per Chriſti doctrinam paſſa excidium, non poſſit fingi ab eo adhibita ad edenda opera extraordinaria & miraculoſa quæ fecit.

2 Secundò nefarii quidam Apoſtatæ, ut teſtatur Michaël Medina, lib. 2. de recta fide in Deum cap. 7. Chriſti miracula tribuerunt corporis ejus temperamento, quod optimum fuiſſe dicebant, & ad pondus, ſive ad juſtitiam, ratione cujus poterat virtute naturali ſuper aquas incedere, & in quovis elemento ſe collocare, claudos erigere, leproſos mundare, cœcos illuminare, & omnibus rebus imperare: nam ſicut homo (inquiebant) imperat cæteris animalibus, eò quòd illis præſtet temperamenti bonitate; ſic quia E Chriſtus omnibus rebus præſtitit temperamenti perfectione, potuit illis omnibus imperare & dominari, ſubindeque vera miracula edere.

3 Verùm hic error, merum delirium ac dementia eſt: quomodo enim potuit Chriſtus vi temperamenti imperare Dæmonibus, qui puri ſpiritus ſunt, & quibus ratione temperamenti non præcellebat? Quâ etiam ratione potuit corpus grave ſiſtere ſuper aquas leviores humano corpore, quantumvis optimè temperato? Quomodo tandem vi ejuſdem temperamenti potuit ægrotos etiam abſentes (ut Reguli filium, & Centu-

A rionis ſervum) confeſtim ſanare, & quod mirabilius eſt, ſolo imperio mortuos ſuſcitare, abſentia cognoſcere, futura libera prædicere, & cordis ſecreta revelare?

Ab hac dementia parùm diſtat error ſtolidus Avicennæ, miracula Chriſti tribuentis virtuti & efficaciæ imaginationis: imaginatio enim æquè impotens eſt ad illa præſtanda, quam temperamenti bonitas & perfectio, ut de ſe manifeſtum eſt.

Tertiò non minùs delirabant hæretici illi, quos Lucas Tudenſis lib. 3. contra Albigenſes cap. 2. affirmaſſe refert, Chriſti miracula quæ Evangeliſtæ referunt, fuiſſe duntaxat myſtica: verbi gratiâ dictum eſſe, Chriſtum illuminaſſe cæcos, quia ſpiritualem cæcitatem depulit, & mortuos ſuſcitaſſe, quia vitam ſpiritualem reſtituit. Hoc enim eſt manifeſta dementia, cùm Evangelium tam clarè prodat edita eſſe à Chriſto eximia opera, non myſticè tantùm, ſed etiam reipſa, ut ſonant verba. Fateor tamen, externa Chriſti opera, & mirabiles ægrorum curationes, fuiſſe ſigna & figuras internarum curationum animæ, ut rectè obſervarunt Athanaſius homil. 9. in illud, *Ite in caſtellum*, Origenes homil. 6. in Iſaiam, & Auguſtinus ſermone 44. de verbis Domini, his verbis: *Dominus noſter Ieſus Chriſtus, ea quæ faciebat corporaliter, etiam ſpiritualiter volebat intelligi: neque enim tantùm miracula propter miracula faciebat; ſed ut illa quæ faciebat, mira eſſent videntibus, vera eſſent intelligentibus.* Ex quo idem S. Doctor Tract. 44. in Joan. infert opera miraculoſa Chriſti Domini, non ſolùm fuiſſe opera, ſed etiam quodammodo verba, quia erant ſigna inviſibilium ſanationum, & ſymbola mirabilium intelligibilium. Verba ejus ſunt: *Ea quæ fecit Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſtupenda atque miranda, & opera, & verba ſunt: opera, quia facta ſunt: verba, quia ſigna ſunt.*

Demum Hæretici quidam, qui ex Lutheranorum grege, ſæculo præcedenti orti ſunt, & nomine deſumpto à ſua hæreſi, *Vbiquiſtæ* appellati, affirmarunt animam Chriſti, & totam ejus humanitatem, taliter eſſe Verbo unitam, ut eſſet ubique, ſicut ipſa divinitas, & ſimiliter æterna, ac omnipotens; unde exiſtimarunt, potentiam exequentem animæ Chriſti, non eſſe quid creatum, ſed ipſam Dei omnipotentiam, formaliter communicatam Chriſto ut homini; ita ut Chriſtus, non modò ut Deus, ſed etiam ut homo, ſit omnipotens.

Hic error in primis manifeſtè repugnat variis Scripturæ locis, quibus aſſeritur, Chriſtum non fuiſſe ubique, ſed de uno in alium locum tranſmigraſſe. Joan. 12. *Gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi.* Quæ verba expendens Andreas Cretenſis, oratione in quatriduanum Lazarum, ita diſſerit: *Non erat ibi, quippe ſecundùm id quod extrinſecus apparebat, non aderat. Corpus enim, quod trifariam dimetimur, naturâ hoc habet, ut circumſcribatur, & de loco in locum motionem capiat; hujuſmodi enim illius eſt natura.* Similiter Chryſologus ſerm. 63. qui eſt de ſuſcitatione Lazari, de iiſdem Chriſti verbis agens, ſubdit: *Et erat locus, ubi non erat Chriſtus? Et quomodo non erat ibi, unde mortuum Lazarum Diſcipulis nunciabat? Fratres, erat ibì Chriſtus Deus; ſed ibi non erat homo Chriſtus.* Item eodem cap. 12. Joannis verſu 21. Martha ait ad Chriſtum: *Domine ſi fuiſſes hîc, frater meus non fuiſſet mortuus.* De quibus verbis agens Chryſoſtomus, oratione in quatridua-

triduanum Lazarum, hæc ſcribit : *Infirma es ô mulier. Neſcit modò mulier, Chriſtum etiam corpore minimè præſentem , divinitatis adeſſe potentiâ. Sed præſentiâ corporis vim Præceptoris metitur.* Ergo ex Scriptura & Patribus , Chriſtus dum in terris degeret, corporali præſentiâ, non erat ubique, ſicut Ubiquiſtæ aſſerebant.

8 Quod verò Chriſti humanitas ex unione ad Verbum non fuerit facta omnipotens, ut illi etjam affirmabant, hoc diſcurſu Theologico convincitur. Solus Deus omnipotens eſſe poteſt: Sed Chriſti humanitas Verbo hypoſtaticè unita, ita diſtincta à divinitate permanſit, ut Dea effecta non fuerit: Ergo ex vi talis unionis, nec eſt, nec dici poteſt omnipotens ſimpliciter. Minor eſt de fide, Major verò oſtenditur primò ratione D.Thomæ, hîc art. 1. Cùm unumquodque agat, ſecundùm quòd eſt in actu, & in actu conſtituatur per formam, quæ vel ſit natura rei, vel naturam conſtituat , & omnipotentia divina ſit potentia quâ Deus res ad extra producit, eſt proprietas conſequens naturam divinam : Sed proprietas naturam aliquam conſequens, convenire nequit niſi illi cui convenit talis natura: Ergo omnipotentia ſimpliciter, ſolùm ei poteſt convenire, cui convenit eſſe Deum, & conſequenter ſolus Deus eſt omnipotens.

9 Secundò, Omnipotentia habet pro termino vel objecto id quod contradictionem non implicat, ut docet D. Thomas 1. part. quæſt. 25. art. 3. cùm autem terminus potentiæ factivæ debeat contineri in ſubjecto eminenter , vel formaliter, ſolus ille omnipotens eſſe poteſt , in quo omne quod non implicat fieri , aliquo ex his modis continetur : Sed ſoli Deo poteſt hujuſmodi continentia competere , cùm ipſe ſolus habeat eſſe illimitatum, & infinitum ; Ergo ſoli Deo convenit omnipotentia ſimpliciter.

10 Tertiò, De ratione omnipotentis ſimpliciter eſt independentia ab alio agente priori, & carentia ſubordinationis in agendo : Sed ſolus Deus poteſt hujuſmodi independentiâ & carentiâ ſubordinationis gaudere , cùm omne quod Deus non eſt, à Deo in agendo ut à prima cauſa dependeat, ſicut dependet in eſſendo : Ergo ſolus Deus poteſt eſſe omnipotens.

11 Denique , Ab omnipotente ſimpliciter dependet in fieri & conſervari omne ens creatum exiſtens: Sed à ſolo Deo poteſt omne ens creatum dependere in fieri & conſervari, cùm nullum ſit ens creatum, quod ſaltem in primo fieri poſſit dependere à ſeipſo : Ergo ſoli Deo convenit eſſe omnipotentem ſimpliciter.

12 Nec obſtant verba illa Matthæi ultimo : *Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in terra* , quæ de Chriſto ut homine intelligunt plures ex Sanctis Patribus, quos refert S. Thomas in catena aurea. Nam idem S. Doctor ſuper hunc locum Matthæi, & in 3. diſt 14. quæſt. unicâ art. 4. ad 1. docet hæc verba dupliciter poſſe exponi: Primò de Chriſto ſecundùm divinitatem , cui data eſt omnipotentia, ſicut data eſt illi eſſentia divina, per generationem æternam. Secundò de Chriſto quatenus homine, non quia humanitati ſumptæ in abſtracto conveniat omnis potentia, ſed humanitati in concreto, ratione ſuppoſiti terminantis humanitatem ; quia ſcilicet per gratiam unionis in tempore factum eſt , ut Verbum quod in ſeipſo ab æterno erat omnipotens, cum omnipotentia uniretur humanitati, & eſſe omnipotentem prædicaretur de Chriſto.

Alii hæc verba intelligunt de omni poteſtate ſpirituali ad ſalutem hominum ordinata, quæ Chriſto convenit ſecundùm humanitatem , & dicitur data ſpecialiter poſt reſurrectionem, quia tunc ſpecialiter innotuit, nam in Scriptura dicitur aliquid fieri, quando innoteſcit, juxta illud Pſalm. 2. *Ego hodie genui te*, quod dictum eſt de Chriſto ab inferis reſurgenti, quia per reſurrectionem manifeſtata eſt æterna generatio Verbi terminantis humanitatem.

13 Eodem modo intelligi debent hæc verba Chriſti Matth. 11. *Omnia mihi tradita ſunt à Patre meo* : nam per ly *omnia*, vel intelligenda eſt ſalus omnium fidelium, quæ Chriſto ut homini à Patre commiſſa eſt, ut interpretatur Theodoretus. Vel, ut alii exponunt, Chriſtus his verbis ſolùm ſignificare volebat, quod ei, inquantum Deo, contulit omnia pater æternus, quia genuit eum omnipotentem, ſicut ipſe Pater eſt omnipotens.

14 Denique hæc & ſimilia loca intelligi & explicari poſſunt, de morali quadam communicatione divinæ omnipotentiæ, quæ Chriſto ut homini , ratione unionis hypoſtaticæ facta eſt: quamvis enim nullam potentiam phyſicam, operum omnium ſupernaturalium principiativam, Chriſti humanitati tribuamus , in ea tamen agnoſcimus moralem quandam potentiam, omnium miraculorum patrativam, ſitam in poteſtate ad libitum exercendi opera ſupernaturalia, per Dei omnipotentiam ſibi ad id aſſiſtentem , ſemperque paratam exequi quod Chriſtus optaret. Neque enim, ut aliis Sanctis poteſtas miraculorum tranſeunter quandoque conceditur, in Chriſto tranſeunter tantùm extitit ; ſed (ut art. ſequenti §. 3. oſtendemus) Chriſto hæc poteſtas naturâ ſuâ tranſiens , ad modum habitûs inerat, & permanenter ; ideòque ſemper Deus paratus erat ad Chriſti nutum exequi omnia miracula, quæ conſentaneè ad finem Incarnationis facere cupiebat. Unde Joan. 11. Chriſtus mox Lazarum ſuſcitaturus, ita Patrem alloquitur : *Ego autem ſciebam, quia ſemper me audis.* Et Matth. 9. *Ut autem ſciatis quia Filius hominis habet poteſtatem in terra dimittendi peccata , tunc ait paralytico : ſurge, tolle lectum tuum, &c.* Hinc etiam Baſilius Seleucias orat. 33. in illa inſigni expreſſione miraculi multiplicatorum à Chriſto panum, ita rem manibus Chriſti tribuit, de quibus ait *effloruiſſe panes inaratos , & abſque ruſticano ſudore partos, excluſo agro, areâ, molâ, clybano* , ut tamen ſtatim ſubdat, cauſam multiplicationis fuiſſe, *quia aderat creator, & præſto erat ad nutum humanæ Chriſti voluntatis Deus regens, & verbo virtutis ſuæ portans omnia.*

ARTICULUS II.

An humanitas Chriſti, ſeu Chriſtus ut homo , inſtrumentaliter phyſicè, vel ſolùm moraliter , ad productionem gratiæ , & miraculorum, aliorumque effectuum ſupernaturalium concurrat ?

SOlùm hîc eſt quæſtio de cauſalitate inſtrumentali, oſtendimus enim in Tractatu de gratia, contra Medinam & Cabreram, Chriſtum, inquantum hominem, non eſſe cauſam principalem gratiæ ſanctificantis, ſed illius productio- 15 *Diſp. 4. art. 1.*